

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАН“
виноситься в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висылкою двічі в тиждень 6 до-
ларів або 12 рублів; з висылкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Пощиною число по 10 сотків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очі і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш;
бо руске ми сердце і віра руска“. — З Русланових пошлємі М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділі і руских свят о 5 годі
по полудні. — Редакція, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовського ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовського ул. Я
гайлоньска ч. 3.

Рукописи звертає ся лише а
попередню застору.

Рекламації лише неопечатані
є вільні від порта. — Оповістки
звичайні приймають ся по ч. 1
20 с. від стрічки, а в „Надісл-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
дonesення по 30 сот. від стріч.

Миролюбиві дзвони у Ватикані.

(□) Від якогось уже часу появляють ся в різних часописах вісти, що Римська Курія бажає довести до порозуміння з італійським правительством, хоч би за ціну зречення світської влади Св. Отця. На скільки се правдиве і можливе, годі в сій хвилі оцінити, але на всякий спосіб ці вісти такі знаменні, що з денникарського обов'язку вважаємо потребою подати їх до загального відома. „Berliner Tageblatt“ подає з Риму з дня 7. грудня допис такого змісту:

„Gr. della Torre, предсідник італійського народного товариства, виступив на католицькій конференції в Медіоляні 7. грудня промову, на котру в політичних римських кругах кладуть велику вагу. Gr. della Torre, котрий, як і його товариш Джентілоні, остає в ватиканській службі і єсть там мужем довіри і дорадником, проголосив таку важну справу, як помирнені Італії з Ватиканом.

„Не подаючи ближнього способу розв'язки сего дразливого питання, запевняв Gr. della Torre, що Ватикан бажає зречися світської влади і вдоволити ся релігійною незалежністю. Як собі у Ватикані уявляють ся справу, сего граф не висловив. Крім того накликавав граф католиків, щоби були вірними державі горожанам, котра бажає чим скорше помирити ся з Церквою. В Римі радіють сею вістю оптимісти і бачать в сій неперечно Ватиканом натхненій промові новий крок на шляху до помирненя держави з Церквою, як се вже започатковано знесенем „Non expedit“ при останніх виборах. При тім пригадують подію з 1887. р., коли, як відомо, папа Лев XIII. змагав до такого помирненя (а не допустив до сего його противник, щойно тепер померший кардинал Орелія — Ред. Русл.). Обставини сучасні складають ся щасливіше для Італії, як тоді, для примирненя, а мрія формального ватикансько-італійського миру не видає ся так недостижною. Що італійсько-ватиканський союз є можливий, показало ся недавно при виборах. Ватиканська личність певна заявила: Ватикан прокладає Італії промостити дорогу до розв'язки, на котру міг би Ватикан згодити ся, наскільки вона відповідала його домаганням.

„Наслідником помершого кард. Орелія на становищі камерленга Церкви хотілиб опозиційні мати свого іменом кардинала Ляї. Але умірені живлять ся за кардиналом Ферратою або Серафіном Ванутеллім. Рампола є виключений, бо відносять ся холодно до Піа Х. Як довідує ся, німецькі і австрійські круги бачилиб найраднійше наслідником помершого Орелія, кардинала Феррату, котрий є розважним і справедливо думающим мужем“.

На скільки ці вісти правдиві, виявить ся небагом.

Внутрішньо-політичні вигляди і труднощі.

(Δ) Політичні події в двох осередках нашої монархії і в різних її краях вказують, що по довгих і важких боротьбах та пересилєнях починають внутрішньо-політичні від-

носини Австро-Угорщини укладати ся, а хоч це тут і там зірве ся деколи буря і схвилює широке море та розгойдає державний корабель, то всеж таки можна сподіватись, що він допливе і причалить до певної пристани внутрішньо-політичного ладу і спокою.

Першим таким почином до мирного улагодженя внутрішньо-політичних відносин зроблено в найбільшій краї монархії, в Галичині, висунений на найбільшу небезпеку наслідком нових посягань хитрої і дволичної російської політики. А коли в передовиці з нагоди сесії нововибраного галицького сейму зазначено, що на події теперішні в сеймі, на улагодженє польско-русских взаємин для свободного і спокійного розвитку національного і культурного обох в краю поселених народів, споглядають крім нашого народу також і міродатні державні чинники, то нема найменшого сумніву, що тривожним оком глядять на можливе улагодженє польско-русских взаємин московські коромольники а попри них всякі інші крайні живля, котрих ествованє можливе лише при не наставній боротьбі, котра ворухила нашим краєм і нашою державою.

Нема сумніву, що від сего почину зробленого в сеймі, до переведеня мира між обома народами ще далека дорога, що тут треба ще поладити і поправити відносини на різних царинах народного, політичного, культурного, суспільного і господарського життя Русинів і задача представників руского народу трудна і вельми одвічальна, але ще більше одвічальне також становище сеймової більшости і краєвого правительства, котре обняло ролю посередника в змаганнях обох народів до тривкого і достойного обох народів мира. Улагодженє міжнародного мира в Галичині відобє ся користно і в державній раді, де рускі представники будуть могли станути до законодавчої праці поруч інших робочих сторонниць парламентарних і з підмогою державного законодавства приспорити рускому народови потрібних для його дальшого розвитку придбань. Почин отже надійний і добрий, а хоч ще чимало треба буде усунути перепон і труднощостей, поки можна буде дійти до бажаної мети, то всеж таки можна сподівати ся а також бажати, щоби дух руїни, котрим так уміло і справно користують ся наші москвичі і інші крайні живля, не поспував сих добрих починів і змагань.

Здавало ся, що з тим добрим почином в галицькій сеймі усунути ся перепони в державній раді, які ставали в дорозі полагоди фінансового пляву і злученої з ним службової прагматики та бюджетової провізорії перед латинським Різдом. Тимчасом виринає нова гроза на овиді парламентарним, бо чеські радикали думають розвести обструкцію навіть проти бюджетної провізорії, щоби тим способом привневити правительство до усунєня адміністраційної комісії в Чехах і до розписання в тій хвилі нових виборів до сейму. Правительство, заскочене сею новою небезпекою, вислухало домагань одного і другого табору в Чехах і намагає ся тепер відповідно порученню даному Короною розпочати переговори з обидвома сторонами, щоби і тут довести до зближеня і порозуміння, а побит намісника кн. Туна у Відні стає певним доказом, що в німецько-чеськім спорі бажає правительство довести до ладу. Чи оно поведе ся так скоро осягнути, щоби згадані предлоги могли бути ухвалені ще перед Різдом, можна сумнівати ся, хоч і тут повна зневіра булаб неумісна, бо обидва народи в Чехах відчувують болючо великі втрати, які їм запо-

дівав довголітний спір і бажують також наконечного его втихомиреня. Трудностей і перепон треба буде ще чимало усунути, щоб і в Чехах дійти до міжнародного мира, однак можна сподівати ся, що й тут дійде до того, а тоді на двох протилежних кінцях Австрії буде обезпечена проти ворожих посягань а в державній раді витворять ся можливі відносини для успішної праці на законодавчій полі, котре так заросло бур'яном наслідком довголітної обструкції.

А коли з певними хоч не рожевими надіями можна споглядати на втихомирюване внутрішньо-політичних відносин по сей бік Дунаю, то й по той бік Дунаю розкривають ся мимо многих труднощостей надії на улагодженє відносин в краях угорської корони. В Хорватії розв'язано острє пересилєнє, викликанє самовладом Цуваї і установленем в Загребі правительственного комісаря. Іменованем ба на на его місце і розписанем виборів до хорватського сейму зроблено почин до приверненя конституційної управи. Вираді мрії деяких південно-славянських політиків про трилітєм, про цілковите відокремленє Хорватії, розвіялись, бо навіть найкрайнійше сторонництво державно-правне д-ра Старчевича завивло новоіменованому банови бар. Скерлєцови, що не хоче вправді входити з тим в переговори, однак не буде спиняти полагоди хорватско-угорської угоди на основі дуалістичній. Тим способом державно-правне питання хорватське буде полагодиженє в напрямі унітаризму, але політична боротьба перенесе ся тепер на инше поле. Побіду засади, на котрій опирає ся дуалізм монархії, окуплено дорогою ціною, ціною важкої в наслідках національної боротьби, котра почне ся на різних областях, а котрої кінця годі предвидіти.

В державно-правнім таборі хорватським були і тепер уже два відлони, один за національною єдністю Хорватів з Сербіями, а другий стояв на становищі, що лише Хорвати є нацією покликаною до представництва політичних прав, а інші як н. пр. Сербі є лише народностями. Перший відлон називають націоналістами, другий гегемоністами. З усунєнем державно-правної кисти незгоди ударять на себе національні суперечности передовсім і нема сумніву, що з оглядом на горячу і палку вдачу обидвох племен боротьба буде вельми завзята.

Всеж таки є надія, що перегодом і там дійде до втихомиреня, а угорське правительство застановило вже маляршенє хорватських міст і привернуло окремим розпорядком хорватському языкови его права в Хорватії. З втихомиренем південно-славянської області усунулоб ся і тут поле до всякої кертничної роботи московським коромольникам, котрі з підмогою Сербії і Чорногори намагають підірвати тут підвалини нашої монархії.

Окрім того звернуло угорське правительство тепер бачну увагу на південно-східну сторону Угорщини, а іменом на поправу взаємин з Румунами, котрі також болючо відчували мадарську самовладу, а через те охолонули також добрі і привязні до недавня взаємини нашої монархії з Румунією. Міністер-предсідник Gr. Тисса розпочав у Відні вже переговори з румунськими посланми угорського сейму д-ром Мигалєм, д-ром Вайдою і Манією, а як звичають, зближенє між правительством а Румунами дійшло до такої ступня, що вже з новим роком мають вій-

ти в житє умовлені постанови між правительством і Румунами.

В таких случаях можна сподівати ся також сердешніших взаємин між нашою монархією і Румунією, котра могла би віддати поруч Болгарії великі услуги тридержавному союзови, а особливо нашій монархії в її балканській політиці і удержанню рівноваги на Балкані.

Пятий лист до людей доброї волі.

(Наші відносини супроти русофільї, їх проти-народної, протирелігійної і протидержавної діяльності).

Проти русофільства, сего боляка на нашім народнім організмі, який свої житєві соки черпає в народній несвідомості і в каламутних жерелах російської панславистично-державної агітації — у нас був все оден клич: безпощадне побороване.

„Руслан“ ніколи не знав ніякого компромісу з русофілами. Розуміючи добре небезпеку русофільської струї в нашій суспільности, ми все виступали проти тих, які брали русофілів під свій охоронний покров. Ізза сего нашого становища приходило ся нам зводити не раз навіть дуже остру боротьбу з сими живлями в нашій суспільности, які в спілці з русофілами бачили опору проті історичних польських претенсій. Консолідація радикалів в русофілами в часі т. зв. нової ери, консолідації народовців з русофілами при виборах, або поміч національних демократів при виборі д-ра Маркова в часі останніх сеймових виборів мали в нас все непримиримих ворогів.

Таким самим становищем руководимо ся в поборованню польського русофільства, якого класичним приміром вибір д-ра Дудикевича і товаришів з помічю „Radni Narodowi“ в 1908 році в русофільськїм становищі великої часті польського громадянства в часі останнього австро-російського пересилєня.

Однак, коли до 1908 року русофільський табір мав в собі живля, які мимо своїх „обединительних“ змагань давали дещо позитивної праці і для рідного народу, від всеславянського конгресу в Празі, а ще більше від хвилі переїзду Gr. Бобрінського Галичиною і Буковиною відносини ці остигло змінили ся, що русофіли станули на явно московський ґрунт, поширюючи між своїми однодумцями думку про „єдиний рускій язык и народ“, про „єдиноспасаемую рускую православную вѣру“ і про konieczність „соединенія подъяремной Руси (себто Галичини) съ державной Русью“. І — коли ці російські ідеї, підсичувані обильними рублевими пособиями видивляули на дневне світло т. зв. новокурєну русофільську партію з органами в російській мові, сплодили цілі десятки російських бурс з російськими учителями і російською розговірною мовою, коли за тим всім прийшло шпигунство в хосен Росії, щоби здійснити її державну мрію: заткнути російську хоругву на Карпатах, а на конєць появили ся в Галичині ще й численні місionarі православля, за якими має надтягнути нова громада, що учить ся по російських духовних семінаріях — ми були чи не перші в ряді тих, що взивали і суспільність і Церкву і державу до оборони. Замітки польських часописів, що „Ruslan pilnie rejestruje fakta z działalności moskalofilów“ були висловом фактичного ставу.

Під сю хвилю справи так стоять, що мимо помочи деяких польських крутів, наша суспільність виперла русофільство в темний кут. І без сумніву, ще кілька літ праці, а з русофільства міг би остати лише спомин. Але те все треба брати під умовою, що український нарід одержить можливість свободного розвитку в повній силі, що польська суспільність не буде пособляти русофілам і що наші державні політики випросять собі вмішування російської держави в галицькі справи.

Однак ні на одно, ні на друге, ні на третє покищо не заносить ся. За насушні справи для нашого народу: за виборчу соймову реформу, за університетську справу і за рідне шкільництво треба зводити тяжку борбу; польська соймова більшість так далеко піклує ся русофільством, що рада би викроїти такі окремі виборчі округи, щоби в них можна було забезпечити вибір „starorusinów“ (читай: москвофілів), а російські державники розвели в останній хвилі шалену роботу, щоби воскресити погібаюче русофільство і з помочі повени рублів приєднати для него ширші верстви простого народу в сей рік неврожай і бідноти. Візита Дудкевича, Маркова, Глушкевича і товаришів в Петербурзі і їх скарги на невідрадне положення русофільства в Галичині стали приводом, що Росія рушила цілу свою державну машину на поміч „руськимъ въ Галицію“. „Съв. Синодъ“ розпорядив по всіх церквах збирати жертви на галицьких русофілів, єпископи і генерали почали збирати жертви по всім усядам, а навіть з фондів правительства мали виплатити 60.000 рублів „страдающим и голодающимъ русскимъ“. Навіть в дипломатичній дорозі — як кажуть — робить Росія заходи в користь русофілів.

Словом — нашу суспільність чекає вельми тяжка борба на всі сторони з ворогами, які піклують ся русофільством і з самим русофільством, яке наводнене рублями збере всі свої сили, щоби видобути ся знова на овид політичного життя.

Ми, в борбі з русофільством загартовані. Знаємо дороги, якими оно ходить. Розуміємо і відчуваємо небезпеку, яку оно несе для нашого народу, для нашої Церкви і для цілості нашої держави. І знаючи, що саме в сій хвилі треба розправити ся з ним генерально, бо оно розправляє свої крила до нового лету на добич між нашим народом — присвячуємо русофільській справі багато місця і праці. Всякий русофільський почин найде в нас несприятливих ворогів, особливо там, де російська рука посягає на наш простий нарід, нашу молодіж і самозрозуміле, нашу Церкву.

Не сумніваємо ся, що нашу протиросійську боротьбу підможе наша суспільність, духовні власті і правительство, бо тут розходить ся о добро всіх тих чинників разом, а тоді російська мрія „соединения подъяремной Руси“ з „державною Росією“ остане ся тільки — мрією.

Просимо домогати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знайомих.

Соймова виборча реформа.

Вчорашнього дня комітет з чотирох: пп. Рожанковский, Гломбінський, Незабітовський і Стронський при участі намісника і ради Гродзівського обговорювали нову конструкцію округів в курії сільських громад. Як звисно, на геометричним підкомітеті поставлено найрізномірніші предлоги і комбінації. В західних округах ходить о пересунення деяких округів з підгалицьких околицях, а що до східних заходять засадничі ріжниця між становищем польських представників, які обстають при 16 двомандатних округах між тим, коли Русини годять ся лише на 12 таких округів.

Наради комітету чотирох ведено в намісництві, де можна мати під рукою статистичні дані. З початку — пише „Słowo polskie“ — було загальне вражіння песимістичне насідком ріжниць між Поляками і Русинами. З польської сторони підношено думку скріплення польського живла в двомандатних округах через вилучення певної кількості Поляків з кастральних округів і влучення їх до двомандатних, але проти сего сильно реагували ру-

ські представники. Рускі представники признавали число руского населення в деяких повітах (прим. Зборів, Яворів і т. д.) невистарчаючим і ждали скріплення їх втягненням руского живла з інших повітів. По полудни в сих нарадах дійшло до значного вирівняння ріжниць і взаємного зближення. Знаменна річ — пише „Słowo polskie“ — що дискусія вела ся в рамках 16 двомандатних округів, що здавало би ся вказувати, що се число Русини вкінці приймуть.

Комітет чотирох ще не покінчив вчора дискусії і не вичерпав матеріалу. Тому то вечірнє засіданє повного підкомітету виборчих округів тревало дуже коротко. П. Гломбінський представив на нім дотеперішні висліди праць комітету чотирох, супроти чого ізза недостатчі матеріалу засіданє замкнуло.

Сей комітет скликано на нині на год. 3. по полудни, а підкомітет збере ся на наради ймовірно о год. 7. вечером.

Нині о год. 9. рано радити буде український клуб і клуб подоляків. Лівицю скликано на неділю год. 10. рано.

Президії клубів зійдуть ся ймовірно о год. 5. по полудни.

З делегацій.

Австрійська делегація.

Австрійська делегація зібрала ся вчора на повне засіданє. П. Кльофач закінчив свою бесіду, яку зачав був на позавчорашнім засіданю.

Опісля промовляв п. Рознер і обговорював відносини Австрії до Сербії і Росії, а опісля до Румунії і Греції. Перейшовши до поведення Франції підчас останнього балканського пересилення, заявив, що Франція вела більше російську політику, чим сама Росія, без ніякого для себе хісна. По сім обговорював польський речник становище Німеччини в тридержавнім союзі. При кінці своєї промови зазначив дет. Рознер, що Австрія повинна старати ся зблизити ся до Франції. Закінчив заявою, що буде голосувати за бюджетом.

Опісля промовляв дел.: Бугето, Найман і Фухс.

Бар. Фухс заявив в імені християнсько-суспільного сторонництва, що оно пересвідчило ся, що політика міністра-заграничних справ стреміла підчас останнього балканського пересилення до сего, щоби удержати для монархії і єї народів мир. Тому сю політику приймає єго сторонництво до відомма. Вкінці заявив, що єго сторонництво буде голосувати за бюджетом сего міністерства.

Дел. др. К. Левицкий заявив, що Русини думають, що загранична політика не є чимсь відірваним, але тісно лучить ся з внутрішньою політикою держави, бо она має задачу хоронити інтереси народів і незайманості держави. Становище монархії з оглядом на ліквідацію європейської Туреччини було хитке вже від многих літ. Навіть негати́вні цілі, як заложене самостійної Альбанії і не допущення Сербії до Адрійського моря осягнуто лише серед тяжкого пересилення і з великими жертвами.

Нині стоїмо супроти положення, яке грозить нашому господарському розвою, а не дає нам хосенної політичної будучини. Дальше бесідинок жалів, що монархія стратила приязнь Румунії. По упадку Туреччини монархія вела протиславянську політику, підчас коли політику на Балкані треба було так вести, щоби она не доводила до неприязні серед славянських народів, яких там тепер сила зросла. Бесідинок признає тяжке становище нашої дипломатії на Балкані, де що крок монархія налучає на небезпечного соперника. Бажає, щоби монархія не втручала ся в нове балканське патанє. Домагає ся, щоби відносини монархії до балканських держав були справді приязними. Дальше заявив др. К. Левицкий, що властивою причиною недоводження Австрії є єї внутрішня політика. Австрія може сповнити своє післанництво лише тоді, коли буде сильною внутрі, а се наступить лише тоді, коли заповнить всім своїм народам услівя свободного розвою. Бесідинок пригадує, що політика заініційована в Австрії по 1866. р. видала Хорватів на поталу Мадярів. Політика Австрії відтунула від себе полудневих Славян, сіючи серед них неприязнь до Австрії. Овочі сєї політики збирає тепер монархія на Балкані.

Ще гірше чим з полудневими Славянами, дїє ся з Русинами на Угорщині. Бесідинок нагадує бесіду угорського міністра судівництва про москвофільську агітацію в північній Угорщині. Вина сєї пропаганди лежить в тім, що угорське правительство занедбує Русинів. Щойно недавно було приневолене угорське правительство поробити деякі господарські реформи в хосен руского населення. Впрочім Русини є виставлені на безоглядне мадяризованє, яке кинуло руске населенє Угорщини в рамена російської пропаганди. Коли російській пропаганді в Галичині і на Буковині добре не веде ся і єї поборок більшість Русинів, то се є заслугою побіди української народної ідеї над москвофільськими крутістьми. Тим агітаціям на Угорщині треба протиділати при помочи заложення самостійної греко-католицької митрополії і поширення гр.-кат. духовенства, а дальше при помочи закладаня народних шкіл з рускою викладною мовою.

Переходячи до обговорення відносин Австрії до Росії, заявив голова українського клубу, що ся справа є вельми важною для Русинів, а також і для цілої Галичини. Можна навіть сказати, що точка тяжести цілої австрійської політики лежить тепер не в самостійній неутральній Альбанії, але в Галичині. Коли грозить небезпека війни, то не з полудня, але з півночі. Населенє Галичини не хоче війни з Росією, радше сподіває ся, що уряд заграничних справ упорядкує межинародні відносини до Росії. Але Русини рішучо мусять застеречи ся проти сего, щоби зближенє до Росії відбуло ся їх коштом. Тепер виявило ся з ревелаций про тайні балканські договори, що Росія була властивою агітаторкою балканської війни, а остаточно єї цілілю був поділ Австро-Угорщини. Невідкличною є рішуча розмова монархії з Росією, але в тій важній справі відіграла она понижаючу ролю так, наче би була залякана. Бесідинок вказав на місію нового амбасадора Шебека, який після думки дневників має поширати москвофільську пропаганду. Се приневолило бесідинок внести відповідний запит до міністра заграничних справ, тим більше, що урядово не заперечено навіть вістям, наче би в Австрії маля признати російську мову як краєву.

Необоснованими є жалі Коковцева на лихе поступованє з „Росіянами“ в Австрії, треба бажати, щоби австрійським горожанам так добре вело ся в Росії. Що до замітів мнимого переслідуваня „Росіян“ в Галичині, заявив др. К. Левицкий, що ані в Галичині, ані на Буковині нема зовсім Росіян, а є 4.000 липован, які прибули на Буковину в XVIII. віці, а крім сего є москвофільська фракція Русинів, яка пропагує народну єдність російського народу з руским. Вина сєї пропаганди тяжить на самім австрійським правительстві, яке через тільки десяток літ виставляло руский нарід на польонізацію. Іменоване архієп. Антонія головою православної церкви в Галичині є формальним визовом зі сторони Росії, супроти якого Австрія мусить зажадати виясненя, тим більше, що в Австрії шанує ся і хоронить ся всі ісповіданя. Однак Австрія прийняла се супокійно і навіть наш амбасадор в Петербурзі не заперестував проти сего. Дальше перечив, що не страх перед стрічкою з Росією повинен вести ідею нашої політики, але витворенє таких відносин внутрі краю щоби ми могли відперти всі наїзди. Найсильнішою охороною супроти наїздів із виї, є задоволенє народів з монархії.

Мимо тяжкого положення під польською геґемонією в Галичині, представники руского народу голосували за державними потребами. Вправді они почули прихильні слова в престольній промові, однак мимо обітниць правительства не узгляднено домагань Русинів що до руского університета і виборчої реформи до галицького сойму. Русини ведуть тяжку борбу о свої права, а навіть були приневолені хопити ся найострійших середників борби в парламенті, щоби довести до успіху, але навіть далеко сягаюча терпеливість руского народа має свої границі. Галичина перестала бути польським краєм і є польським і руским королівством, про се не можна забувати; народа не можна втручувати на шлях розлуки. Підчас останнього пересилення наша політика, що є знаменним, заявила ся за тіснійшим вузлом меж руским народом, а державною ідеєю, але австрійська державна політика виставляє дальше живнені інтереси монархії на небезпеку. Бесідинок заявляє ся за заступленям автономії країв автономією народів, що

заповіла престольна промова в 1907. р. Коли будуть сповнені народні домаганя руского народа, тоді вигасне сам через себе москвофільський рух. Австрія одержить сильну підпору у задоволенім руским народі. Сего бажують Русини з повного серця в інтересі свого цілого народа і в інтересі будучини монархії.

По дел. Пасичу промовляв дел. Крамарж. Бесідинок зазначив потребу мира в Чехії. Небезпека для державної ради грозить не лише зі Львова. Правительство мусить виступити з почином і мусить обняти відвічальність. Першою пересторогою, що Чехи не можуть дальше ждати, треба уважати їх ухвалу що до здержаня від голосованя.

На тім наради перервано і засіданє замкнуто.

Угорська делегація.

В угорській делегації заявив шеф секції Віскенбург, що мимо противних настроїв піддержує слова exposé, що відносини Австрії до Росії були підчас пересилення приязні. Підчас пересилення були ріжниця між політикою Австрії а Росії на Балкані, але мимо сего відносини були добрі і приязні, в чім була тим більша полєкша, що політика. Росії руководила ся мировими бажаннями.

На пополудневім засіданю обговорювано бюджет міністерства війни.

Гр. Аппоні виступав проти ууружень.

Міністер скарбу, Телешки, заявив, що стоїть на тім становищі, що на військо не має ся ухвалити ані одного сотика більше, чим потреба до безпеки держави і оборони ітересів горожан. Але передовсім треба заповнити встановленє держави, а щойно тоді можна говорити про інші єї потреби. Бесідинок звернув ся проти поглядів, наче би видатки на військо і маршарку ухвалено ко-мусь третьому, а не своїй державі.

На тім наради перервано.

Предсідник міністрів Тисса звернув ся до опозиції з просьбою, щоби єму заявила, як довго ще буде вести дискусію, бо він хоче установити програму праць делегації і сойму.

В відповіді заявили гр. Гадік і Аппоні, що опозиція не має причини до куртоазії з оглядом на правительство, яке є деінде. Она не думає протягати нарад, але доси буде вести дискусію, доки не вискаже свого погляду.

Дальше засіданє нині перед полуднем.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Наума; римо-кат.: Нізоґо. — В понеділок: руско-кат.: Авакума проп.; римо-кат.: Евзевія. — Ві второк: руско-кат.: Софонія проп.; римо-кат.: Аделідія.

— Отворенє Национального Музея відбуло ся нині в полудне в день імянин єго фовдатора Ексц. Митрополита гр. Андрея Шептицького. Церемонію посвєченя і переданя музею опроведено в головній салі музею, прегарно окрашеній образами і зелєнню. Престол вбрано старинними приборами і хрєстами. Сяла була переповнена запрошеними гостями. Явили ся Ексц. Митрополит, Ексц. Єпископ Чохович, Преосв. Єпископ Хомишин, п. намісник др. Коритовський, кр. маршалок гр. Голуховський, гр. Лев Шептицький, віцепрезидент др. Дембовський, заст. предсїда. міста др. Рутовський, много крилошан, послы з д-ром К. Левицьким, богато духовної і свєтської інтелігенції зі Львова і з провінції. Дворян перед престолом творала чєта „Сокола Батька“ з прапором.

Молебєн відправив Ексц. Еп. Чехович при співі хору богословів. Потім іменем кураторії Музея привітав гостей о. офіціал Білецький і відніс заслуги Ексц. Митрополита біля заложєня музею.

Ексц. Митрополит в довшій промові вказав на значінє музею для народу і на збірки предметів, які в музею знаходять ся.

З черги наступили привітні промови від Наук. Тов-а ім. Шевченка, проф. Шухевича, від сїч.-сол. організації (проф. Боберський), від збору учителів і молодіжы середніх шкіл

(лпр. Сабат), від укр. пед. Тов-а (п-ні Малица-ка), від „Просвіти“ (др. Озаркевич), від сьвітської академічної молодіжці, від укр. богословів, від „Акад. Громади“ і від акад. тов. „Січ“ в Чернівцях.

Відтак о. ректор Боцяні відчитав телеграфічні привітання від: Наукової академії в Кракові, г-ра Мерапу президента Буковини, польск. Народн. музею в Кракові, редакції „Укр. Хати“ в Одесі, віденської „Січ“, проф. Сумцова і Пулюя, пос. Василька, радн. Двора Ол. Барвінського, п. Павліка, о. ігумена Чмоли з Улашковице і від многих інших товариств і поодиноких осіб. Сьвято закінчило ся відспіванем „Ще не вмерла Україна“ о год. 1:35 по полудні.

З нагоди сего сьвята на домах укр. товариств і інституцій повівають прапори в народних красках.

— **Розмова цісаря з делегатами.** В четвер відбув ся делегаційний обід у цісаря в Шенбруні. Загальну увагу звертало, що цісар знаменито виглядає, та що в часі обіду і і сего-у був в дуже добрім настрою. Перед обідом розмовляв цісар з представниками обох делегацій. По обіді був звичайний cercle, в часі якого цісар розмовляв з поодинокими делегатами. Віденські часописи подають головну зміст розмов цісаря з українськими делегатами. Пос. д-ра К. Левицького спитав цісар про виборчу реформу, передовсім про стан львівських переговорів та просив о як найточнішій інформації. Пос. Левицький подав монархові основний звіт про переговори. На се монарх замітив, що по его інформації спірні точки не такі грізні, щоби мали спинити порозуміння. В дальшій ході розмови цісар згадав про українську обструкцію в парламенті та запитував про причину її. Пос. Кость Левицький розказав про причини, та заявив, що Українці стоять на ґрунті заключеного з д-ром Бобжинським компромісу, в яким дійшли до крайньої границі уступок. Монарх з увагою вислухав сих виводів та заапельовав до наших обох представників, щоби в інтересі держави і в інтересі привернення нормальних відносин в Галичині не робили великих труднощостей в ухвалі виборчої реформи. Працюючи по близько півгодинний розмові пос. Левицького монарх сказав: „Я певний, що виборча соймава реформа буде в найкоротшім часі ухвалена“. Потім приступив цісар до пос. Василька та в довшій розмові інформував ся у него про стан львівських переговорів та про его погляд і становище до сеї справи. Монарх вислухав відповіді Василька і сказав: „Бажаю собі і сподію ся, що справа виборчої соймової реформи буде скоро і за згодою обох сторін поладжена.“

З дел. Мاستальскою говорив цісар про чесько-німецьку угоду і також висловив надію, що приїде до порозуміння. Цісар розмовляв також з угорськими делегатами, причім звертало увагу, що не поминув опозиційних делегатів: г-р. Аппонія і г-р. Андрашія. До г-р. Аппонія відізвав ся цісар: „Вже давно я Вас не бачив; як Вам поводить ся?“ Г-р. Аппоні відповів, що має ся добре і висловив радість, що цісар так добре виглядає. Цісар відповів: „І мені також нічого не достає, чую лише тягар віку“.

— **„Голодаючим и стогнающим“.** Ми вже згадували коротко про збори „Галицько-руського Общества“ в Одесі, на яких зібрано 500 рублів для „голодаючих и стогнающих“. Проф. Казанський, отвертаючи збори назвав двох місіонерів православія між нашими переселенцями в Америці: Недзельницького і архімавдрита Арсенія „многочисними выдающимися труженниками на поприщі духовного возродження галицько-руського народа“.

„Оба они — мовляв проф. Казанський — многие годы трудились среди русско-галицких эмигрантов в Америкѣ, возвращая их к православию и вѣрѣ их отцов, поднимая в них національное самосознаніе и организуя их народную жизнь. Велики заслуги их передъ православною церковью и передъ русскимъ народомъ! Не оскудѣла еще Русская Земля подвижниками, идущими в далекия страны, переплывающими моря для работы во имя Божіе, во славу нашего Великаго Государя и на пользу родины.“

Після сего цінного признання зі сторони проф. Казанського для обох православних місіонерів виголосив „о. Іоаннъ Недзельницькій“, пробывшій в Соединенныхъ Штатахъ православыимъ міссіонеромъ 11 лѣтъ, сдѣлалъ докладъ „о галицкихъ и угорскихъ русскихъ в Соединенныхъ Штатахъ Сѣверной Амери-

ки“. Докладчикъ выяснилъ положеніе галичанъ, буковинцевъ и угорцевъ в Австро Венгрии, а также причины, вызвавшія ихъ переселеніе в Америку, главнымъ образомъ, эксплуатацию ихъ со стороны евреевъ и несправедливое отношеніе со стороны мѣстныхъ, галицкихъ, польскихъ и центральныхъ нѣмецкихъ властей. В яркіхъ краскахъ обрисовалъ о. Іоаннъ тяжелыя духовныя исканія галичанъ, въ массѣ исповѣдующихъ униатство, и радосное возвращеніе ихъ к православию. Нельзя было безъ волненія слышать про успѣхи православія среди галицкихъ и угорскихъ русскихъ в Америкѣ, про постройку церквей, открытіе православныхъ приходоу, новыхъ епископскихъ кафедръ и т. д. Дѣйствительно въ Соединенныхъ Штатахъ наши міссіонеры дѣлають великое и благое дѣло.

„А второй докладчикъ о. Арсеній также пробывъ продолжительное время, 8 лѣтъ, в Сѣверной Америкѣ, именно в Канадѣ. Образная и сильная рѣчь вновь назначеннаго намѣстника Бизюкова монастыря захватывала вниманіе присутствующихъ. В яркіхъ краскахъ, цитируя американскія газеты, читая малорусскія стихотворенія и описывая бытовія картинки изъ жизни канадскихъ русскихъ, о. Арсеній показалъ жалкую выдумку мазепинства во всемъ ей не привлекательномъ видѣ. Закончилъ онъ также призывомъ прийти на помощь нашимъ подъяремнымъ братьямъ.“

„Докладчики произвели сильнѣйшее впечатлѣніе на слушающихъ. Многие плакали. Всѣ были умилены и разстроены. Тутъ же былъ произведенъ кружечный и тарелочный сборъ.“

По зборахъ відспівано „Боже царя храни“, „Пора за Русь“ і „Живеть, живеть рускій царь галиційскій государь“. Многочисленными одескому архієпископови Назарієви і заповідженем нових зборів — замкнув проф. Казанський віче, на яким був одеский „градоначальник“ Соновський з жіною, місцеві генерали, „штатмейстеръ Императорскаго Величества“, полковник Рев, цілий офіцирскій гарнізон, православні місіонарі і члени „Союза русскаго народа“, а також, як пише одеска „Русская Рѣчь“ „были и гости изъ Галиціи“!

— **Пам'ятник М. Лисенкови.** Як звісно, харківська городська дума постановила вшанувати пам'яті М. Лисенка, що вчив ся в харківській університеті, пам'ятником. Недавно місцевий різбар Риха, надіслав в управу модель пам'ятника М. Лисенка. Як сповіщає „Ю. К.“, модель пам'ятника уявляє собою обеліск на широкій підвалині. Зверху обеліска бюст Мик. Л. Внизу український хлопчик на колінах пише на обеліску прізвище композитора.

— **Ювілейний обхід Ів. Котляревського в Полтаві** приніс чистого висуку 804 карб. Половину сих грошей мають обернути на купно мармурної таблиці з написом, яку прибудуть у місцевій дух. семінарії, а друга половина буде призначена на фонд майбутнього музею ім. Котляревського.

— **Арештоване убийника о. Коссака.** З Дрогобича доносять, що арештовано там міщанина Миколу Немиловича під закидом місцевих перед трома місяцями убийства на особі ігумена оо. Васильяна в Золочеві бл. п. о. Коссака. На Немиловича, який є братаничем помершого перед чотирма роками ігумена оо. Васильяна в Золочеві о. І. Немиловича, вказували вже признаки після убийства, навіть арештовано его, однак по кількох днях випущено на свободу іза недостачі доказів. Теперішнє арештованє наступило на основі приватного донесення, яке одержав дрогобичський староста. Іменно 9. с. м. надійшла до него написана олівцем кореспонденційна картка такого змісту: „Дня 28. листопада виїшли з шинку Шає Віліфа братя Теофіл Немилович і Микола Немилович вночі о год. 10. і дав Микола із свого дому револьвер, штатет і два клунки, які походили з крадіжки. Теофіл забрав і заніс до своєї стодоли, обв'язав се блюзкою і сховав при дверях під соломою“. Заряджено на основі сего донесення ревізією, яка ствердила правдивість донесення. І ось на вказанім місці найдено дійсно зачинені в старий сурдут цінні папери і книжочку ошадности на квоту поперх 50.000 корон, а також акти церковних справ взяті убийником з цінними паперами. Супроти того узявено сейчас Миколу Немиловича, его батька Василя і братанича Теофіла. Тепер зголошують ся свідки, які зізнають, що критичної ночі бачили, що Микола Немилович йшов в зелізнцю двір-

ця, оден із свідків мав навіть завважати у него покровавлені руки, а питаний про се Немилович мав відповісти, що повертає із шпиталю, де его оперовано. Узявеного відставлено до Золочева.

— **Огонь.** В Кульчицях шляхоцких коло Самбора згоріло оводі шість господарств з домиами, столами і стайнями. Шкода виносить поперх 20.000 К, а була обезпечена на 14.000 К. Причина пожежи незвісна.

— **Недобір київської вистави.** По замкненню рахунків вистави, уладженої сего року в Києві, показав ся недобір 70.000 карбованців. Депутатови Демченкови поручено, подбати, щоби недобір покрито з державного скарбу.

— **Під замітом шпигунства** арештовано в Києві рабину Маргулеса в Галичині, який прибув до Києва сими днями.

— **Заява.** В краківській „Czas“ (ч. 571) появилася в формі анонсу оттака заява: „На численні питання моїх знайомих заявляю, що мій син др. мед. Вл. Глушкевич не має вічного спільного з д-ром Марьяном Глушкевичем, адвокатом і відпоруčním гнобителям Росіян в Галичині. — Глушкевичева, мати“. — Соромлять ся люди такого рода відпоручників.

— **Страйк студентів дентистики.** Від вчора розпочали студенти дентистики на університеті в Берліні, Вроцлаві, Грайфсвальде, Фрайбургу, Бріздові і в Гайдельбергу страйк. Страйк потреває до 15 січня с. м. і ходить о признанє сим студентам докторского степеня.

— **Нещасний случай.** З Станіславова пишуть нам: В неділю 7. грудня около 3. год. по полудні ученик VI. клася української гімназії Андрій Завадзкий, сирота по сьвященнику, бавлячись револьвером в своїй домівці при улиці Зосина Воля пострілив ся в околиці серця і згинув на місці. Стало ся се серед найкращої забави з товаришами.

Оповідки.

— **В Коломиї** відбуде ся дня 16. грудня сьвятотчий вечер в 300-літні роковини смерті сподвижника церк. Унії митроп. Іпатія Потія з отсею програмою: 1) Григорев: „Отче наш“, хор мішаний „Бояна“. 2) Сьвятотчна промова — проф. універ. др. К. Студинський. 3) Гайден: „Виджу Тя“, хор учениць прив. учит. семінарії. 4) „Ave Maria“, солю сопранове. 5) Лисенко: „Камо поїду“, хор мішаний „Бояна“. 6) Chopin: „Ballada as dur“ — О. Левицка, учениця Вп. Малиновської. 7) Бортнянський: „Хвалите Господа з небес“, хор учениць прив. учит. семінарії. 8) Pablo de Sarasate: Faust Fantasie, солю скрипкове в супроводі фортеп'яну відиграє п. Б. Порождко. 9) Бортнянський: „Скажи ми Господи кончину мою“, мішаний хор селян з Корнича. — Супровід фортеп'яновий обняла Впов. Пані Гонтова.

— **З Самбора.** Дня 20. грудня о год. 8. вечером відбудуть ся в саях „Рускої Бесіди“ загальні збори „Сокола“ з отсим порядком наради: 1) Отворенє зборів. 2) Звіт з діяльності Старшини за минувший рік. 3) Вибір нової Старшини. 4) Справа окружного здвигу „Соколів“ і „Січ“ з посвященєм прапора. 5) Справа одностроку. 6) Внески і інтер'єляції. З огляду на вагу двох останніх точок, просить ся о численну участь. За Старшини: *Др. Стахура*, голова. *Ол. Пеленський*, за справника.

— **Приватні іспити в торговій академії** для осіб, що приватно навчили ся рахунковости, відбудуть ся в другім речинці дня 5. січня 1914. Поданя, остемпльовані на 1 К, з метрикою, останнім шкільним сьвідотвом і сьвідотвом моральності, належить вносити найдальше до 20. с. м. до дирекції академії і долучити таксу по 16 К за кожний предмет.

Потреба пильного основиування українських педагогічних кружків.

(Реферат о. Ст. Віліньского).

(Ковець).

А тепер возьмім під увагу курс для анальфабетів? Чи они нам не потрібні? Чи не наш то нарід стоїть на посліднім місці серед грамотних? А зима і зимові вечери, пригожі до ідейної праці над „меншим братом“ йдуть, наближають ся... Розлога і широка, неворана і занедбана наша нива лежить обологом, бо охочих рук до праці нема. А у Поляків глядім, як інакше. Хоч в їх руках вся

міць і сила, хоч в їх руках вся адміністрація і всі уряди в Галичині, хоч в їх руках і Рада шк. кр. і всі школи, хоч у них аж два університети, аж 65 шкіл середних + 17 учительських семінарій, аж 2 торговельні академії, аж 87 промислових шкіл і т. д., то таки Т. S. L. не занедбує курсів для анальфабетів, так якжеж ми можемо дивити ся і спокійно в заложеними руками сидіти, апатично, байдужно на прихід хіба якогось національного месії чекати? Чи приїде він?... Може!... Але щоби до того часу не поставила нас сумна доля того неключимого, євангельского раба, лїнивого, що то даний ему царем талант закопав в землю, а коли по якімсь часі зажадав цар обрахунку від него і побачив его нерадивість, приказав відібрати від него і той талант і дати тому, що має більше.

Або от наш пед. кружок в Жовкві удержує в своїм заряді бурсу. В тім критичнім році цілковитого застою і економічної нужди наша бурса має прохарчувати і удержувати поважне число учеників, бо 60 питомців. Всі ті ученики — селянські сини і то діти переважно так бідних селян, що заплатити їм приходить ся дуже тяжко не то по кільканадцять, але й по кілька корон на місяць. Тим чином старшині кружка в Жовкві приходить ся добре ломати собі голову над сим, як би то вийти на своє, щоб бурса не скрахувала. Гроший добути від селян годі, провіантів в натураліях так само, бо селянство не то на свій прожиток, а то й на засів не має. Так, який же тут вихід? Бурса се одним одиноке, яке таке ще в Жовкві українське забороло, одинока поважніша, українська, просьвітна, педагогічна інституція, значить, днесь українська бурса в Жовкві се національне око Жовківщини, якого Жовківщина добре повинна берегти. Про се не повинні ми навіть згадувати. Значінє бурс в публичній опінії загально дуже високо днесь оцінене. Погляньмо на наших доморослих русофілів. Бурса у них се найсильніше забороло їх гнилої ідеї. До бурс своїх силеміць поривають наші селянські діти, даром їх удержують, але за ту ласку ті бідні платять дорого, за те вприважують в їх серця любов до свого рідного батька і ненюки, любов до своєї рідної землі, до своєї рідної мови, до своєї рідної католицької Церкви, одним словом видають з них душу і роблять їх яничарами виродними синами, зрадниками свого народа і відступниками від своєї Церкви.

А наш жовківський повіт знаний прецінь і голосний в Галичині в своєї русофілської марки. Отже молодіж в школі мусимо берегти перед вісуптем. Не сьміємо спускати її з нашого ока. Тимчасом на саму школу ледаче маємо ми тут так великий вплив. Зрештою молодіж треба постійно виховувати, вчити, вести. А се дасть ся зробити лиш в бурсі. Легко сказати в бурсі, та тяжше сказанє довершити. Хати власної не маємо, чинш мусимо платити, уголь спровадити, бульби не зародили, отже подорожжя, всьо підскочило в гору, від селянина нічо не витягнеш хіба душу, справді безвихідний стан, критичне положенє. До кого звернути ся о поміч, о ратунок? Чи до суспільности? Алеж она сама обтяжена. Зрештою всі скажуть і правду скажуть: „Як то? лишні повіти можуть не то бурси, але шість, сімкласові гімназії самі удержати, а Жовківщина не в силі одної бурси власними фондами, складами і збірками удержати?“ Правда є! Не то удержати, але і власну свою хату, власний дім виставити може і повинна! Сором нам, щоби площа від кількох літ закуплена під бурсу марно стояла! Нехай буде не знати як критичний рік, нехай буде не знати, як нам тяжко і трудно, то таки на стільки ще потрапили би ми викресати із себе огню, добути на стільки сил і гроша, щоби в Жовкві поставити раз вже українську бурсу на ноги і надати їй тріквішшу основу. Але годі, як що тою бурсою займають лиш одиниці і то вічно ті самі, п. Данилович, якого — на жаль — перенесли нам на Мазури, п. Пеленський, оо. Васильяни, трох сьвященників з повіту тай всі місцеві урядники інтелігенції. Впрочім цілий повіт так немов би зовсім й не знає, що є якась укр. бурса в Жовкві тай що є у ній аж 60 наших дітей. А чи се здоровий об'яв?

Отже знова виходить, що і для остаточного переведення такої культурної акції як здвигненє бурси в Жовкві потреба сил і гурту, потреба зрозуміння і кооперації, значить, потреба доконче пед. кружків по селах в повіті і в тих кружках доперва можна би не

одно перевести, не одну гарну гадку між селянство кинути так, щоб і те селянство з мертвого сау збудити і до ширшої акції втягнути і запрячи. Нас інтелігентів в Жовкві є жмінка тай та жмінка піддержує, як може і „Народний Базар“ — торгівлю і „Віру“ і „Українську Бесіду“ і „Просвіту“ і „укр. пед. бурсу“, що місячними складками спомагає. Дячогож цілий повіт від тої акції має відтягати ся, коли поправді бурса удержує ся і станути має не для міста, а лиш для повіта? Наколиб ми мали всюди гарно зорганізовані пед. кружки по селах, як от польські кółka T. S. L., тоді ми би знали, до кого нам звернути ся в потребі. Днес ріжні, преріжні проєкти подали наші передові люди, як забиратись нам до здвигнення тої або сеї культурної інституції, вибираймо з них, котрий для нас лучший і примінюймо его до своїх живнених потреб. Днес я підношу клич: Нам треба української бурси в Жовкві! Се просто життєве питанє нашої екзистенції в повіті. Отже організуймо що скорше в наших селах вже в тім році пед. кружки, гуртуймо в них народ, освідомлюймо его під впливом національним і вважимо ему самі на те, що бурса є чисто селянська, економічна інституція, в якій за нужденну платню зможе не оден селянин помістити свою дитину і бути за неї на все безпечним. Як народ оцінить і зрозуміє, що в тім лежить его власний інтерес, сам кине ся до акції і доведе діло до пуття. Лиш киньмо ся до праці, лиш не закладаймо рук, лиш не попадаймо в зневіру і не говорім: „тут ніщо не вдіємо!“ Як не киньмо ся в повіт, як не заберемося до праці, як не отрешемо ся із нашої апатії, так певно, що в такої праці буде одно хіба ніщо!“

І много, дуже много можна би говорити ще про широкую діяльність пед. кружків в нашій народі, лиш треба їх оснувати треба їх мати. От згадаймо нам хоч про наше жіноцтво. Таж і оно згуртоване належно в наших пед. кружках моглоб много, дуже много зробити і так прислужати ся нашій суспільності. Жінки-Польки працюють в „kółkach“ в той спосіб, що займають ся збиранем датків і лепт на T. S. L., аранжують всякі фестини, забави, займають ся збиранем всяких неужитків на цілі товариства, випозичають книжки простому народові і шкільній молоді, працюють в захоронках і т. д. і т. д., а наше жіноцтво чейже не гірше від польського, отже на взір прим. жіночого кружка ім. Ганни Барвінок у Львові моглоб також оснотувати свої кружки і ставати до гурту, та забрати ся до енергійної і патріотичної праці над піднесенем і визволенем свого нещасного народу із ярма. Несім отже світло в народ а все відважно, щиро і отверто і йдім йому на зустріч з помічю моральною і матеріальною! Се наш сьвятый обовязок! Праці знайдемо доволі, як що ходити о неї бо жатва — справді велика та робітників мало.

Колиж би педагогічні кружки по причині своєї назви не припадали народові до смаку, як і про се мав я вже нагоду чути, так назвім їх „Кружками рідної школи“. За рідною школою народ днес пропадає. Клич рідна школа став всенародним кличем. Не ходять о назву, лиш о працю, позитивну, щирю, совісну і реальну працю, а і народ її оцінить, певно оцінить.

Телеграми

з дня 13. грудня.

Відень. Спільна міністерська рада наведена на день 14. с. м.

Рим (Аг. Стеф.). Члени міжнародної альбанської комісії удали ся з Бріндізі до Флоренції. Комісія прийняла проєкту Англії, яка відповідала інтересам Австрії і Італії. В Флоренції опрацює комісія основно свій елборат.

Софія. Король Фердинанд уділив правительству повноважень переговорувати із стороництвами опозиції в цілі уможливлення лишити ся при кермі теперішнього правительства.

Лондон (ТКБ). „Daily Tel.“ доносить, що в Китаю приготував ся нова ворохобня. В кількох місцевинах зворохобило ся військо.

Петербург. Оден з найвпливовіших членів російської державної ради Гурко, син б.

варшавського генерал-губернатора заявив прилюдно, що Росія готова віддати Австрії Польське королівство в заміну за Галичину і Буковину.

Берно Швайцарске (ТКБ). Зєднані союзні збори вибрали дотеперішнього містопредсідника союзної ради полковника д-ра А. Гофмана, предсідником швайцарського союзу на 1914 рік.

Господарські, промислові і торговельні вісті.

До української громади. Бідного на вид его нужди також з жалю за двері викидають, богатий уживаючи мудро своїх діб завоює світ. Лиш богатий, сильний промислом, рішучістю та торгівлею наріз здобуває національну і політичну самостійність. Нас викидає нужда з нашої власної батьківщини. Сотки тисяч наших братів утікає в чужину за хлібом, бо тут его нема. Не виживить нас вже роздроблена земля. Вандрують та гинуть марно в важкій праці, збогачують своїми мозолистими руками чужину найлучші сини народні.

В сих розпучливих обставинах ми не сьміємо спочивати, але мусимо ратуватись, взяти ся з цілою енергією до економічного визволення, бо в силі економічної нашої сила національна, будучність українського народу.

Чиже не торгівлею і промислом сильні днес Чехи, Німці, Англії, Французи? А ми ані на одну оданку фабрики не здобулись. Тож не гайнуймо часу, а берім ся до діла і з цілою рішучістю возьмім ся до промислу! Двигнім наш власний український промисл, котрий сплнить сю нещасну еміграцію, котрий стане могутчою економічною твердиною!

Двигнене промислу нехай стане нашим всенародним аксіомом. Зрозуміти мусить кождий, що кожда нова фабрика, двигнена українським капіталом, стане осередком добробуту одиниць і загалу.

Початок вже маємо. У Львові заснувалась „Продукційна спілка“, котрої цілю нічо иншого, лиш двигнене промислу, через закладане фабрик при помочи капіталу, вібраного з дрібних уділів. „Продукційна спілка“, приступає вже сего року до першого фабричного підприємства, до будови так сполуяризованої вже і очиданої всіма фабрики мила і сьвічок. Поплатність еї певна, бо ціле підприємство обчислене в найбільшю точністю фаховими знатоками.

Потрібно однак капіталу. Кошти будови і урядження вивесуть 300.000 К. Щоби спілка однак могла вже приступити до підприємства мусить мати сейчас найменше 100.000 К. Без гроша або при помочи обтяженого процентами капіталу спілка до будови не сьміє приступити і не приступити, бо се грозило би руїною вже в самих початках.

Тож Українська Громадо, приступаймо в члени і складаймо уділи сейчас. Два рази дасть той, хто скоро дасть. Приступити до діла мусимо сейчас, бо вже послідна пора. Пам'ятаймо всі, що кожда проволокка з висилькою уділу опізнити а може і перерве підприємство зі шкодою для всіх. Уділ виносить 100 К. На купно такого уділу може спромочти ся кождий урядник, сьвященик, селянин, церква, каса та кожда фінансова українська інституція.

Уділи шлім на адресу „Народної Торговлі“ у Львові на книжочку вкладкову ч. 4.000. Заяви, статут і пр. розсилаємо вже а на жадане вишлемо кождому, хто ще не одержав.

Щасливий початок довершений маленькою фабрикою мила і сьвічок буде щасливою вказівкою для „Спілки“ і для цілого народу, що убогий український наріз своїми дрібними капіталами злученими може двигнути свій власний промисл, дасть зарібки тисячам наших робітників, сплнить наскрізь шкідливу, необчислимо грізну еміграцію, дасть економічну екзистенцію інтелігентному нашому пролетариятові, скріпить кадри національних сил, стане незломною твердиною і забором в нашої борбі за політичні і національні права.

Д.

Подяка.

Дня 30. л. листопада навістив мене Всевишній тяжким смутком, бо покликав до Себе мого Найдорожшого Мужа, о. Іларіона Пачовського, пароха Пикілович і Борщович. В тім невизнавано тяжким болю одинокою розрадою для мене були сердечні слова співчуття і численна участь в похоронах Дорогого мені Покійника. Тому вважаю своїм обовязком, зложити сердечну подяку Ексцеленції Митрополитови гр. Андреві Шептицькому за ласкаво переслані мені слова співчуття. Щирю подяку пересилию Всесьвітлішим Отцям Офіціально А. Білецькому і крилош. М. Пакізови, що потрудили ся на похорони, відправили заупокійне, соборне богослуження і відвели моці Покійного на вічний спочинок. Дякую о. Сов. Давидовичеві зі Львова, о. Т. Мусіві з Рудавця і о. М. Шумилови з Стронятина, (обом останнім з перемиської єпархії), що поспішили до Борщович, щоби віддати останню прислугу бл. п. мому Мужови. Дуже щиро дякую о. Вол. Левичеві з Чернушович, що з часта відвідував мого тяжко хорого Мужа, що висовідав і заосмотрив его ся. Тайнама на далеку дорогу, а в часі похоронів віддав неодну прислугу. З окрема щира подяка належить ся о. І. Билинкевичеві з Грибичів і о. П. Пилипцеві з Сухоріч, за їх сьвітлі, похоронні проповіді. Дякую також деканові о. Єліашевському з Зашкова, всім сьвященикам ярчівського і сусідних деканатів, що так численно прибули на похорони. Почуваю ся також до милого обовязку зложити подяку сьвященникам латинського обряду: о. пратові Зайковському зі Львова, о. Генчлеві з Білки і Монастирському з Борщович за їх участь в похоронах. Всім парохіям Пикілович і Борщович, селянам в сусідних сіл, всім Знакомим і Приятелям, що прибули на похорони, або переслали телеграфічно, чи листовно слова співчуття, пересилаю сею дорогою щире Снаєбіг. Біль за тяжкий, щоби я могла здобути ся в сій хвилі на окрему подяку для кождого, хто тільки відчув мов нещастя і зрозумів мій смуток.

Борщовичі, дня 10. грудня 1913 р.

Леопедія з Клоесевичів Пачовська вдова.

„ДОСТАВА“

Стов. зареєстр. з обмеж. (дворазовою) порукою.

Дирекція: Львів, ул. Домініканська 11.

Склади: Львів, ул. Руска 20.

Станіславів, ул. Смольки 1.

Перемишль, Ринок 26.

Порукає своїм багатим заосмотрені складі усяких церковних річий. Приймає усякі наприви, золочення і переплети.

Достарчає дзвонів готових і після замовлень та стрійних дзвіночків.

Порукає церковних маларів, різьбарів, золотарів і підприємців будови і наприви. Продає церковне і столове біле та срібле, правдиве, хіньске і альпаку. Виготовлює хоругви і прапори для „Соколів“ і Чит. „Просьвіта“.

Церквам-Членам дає 2% додаткового опусту при закупі.

Кожда Церква, кождий Русин повинен стати членом „Достави“.

Уділ 20 К, платний також ратами; випсове 1 К; дивіденда за 1912 р. 7%.

Часть зиску розділює „Достава“ на церковні і народні цілі.

Хто купує в „Доставі“ купує у себе; збільшує народне майно, попирає рідний промисл.

Інформацій уділює дирекція, ул. Домініканська 11; на жадане висилає ціни 484(26)

Олександр Барвінський.

Спомини з мого життя.

Перша часть (Образки з громадянського і письменського розвитку Русинів в 60-их рр. XIX ст. (з додатком переписки Ст. Новаківча, М. Лисенка і П. Куліша, з 10 портретами і двома картинами) виїшли вже як № 87—91 Загальної Бібліотеки.

Можна набути в Накладі Я. О. ренштайна в Коломиї, або в Книгарні Н. Товариства ім. Шевченка у Львові.

Ціна брошурованого примірника 1 К 50 сот

оправного примірника 1 „ 80 „

Правник, совісний і добрий інструктор, глас лекції або иншого занятя у Львові або на провінції. Відомість в Уряді парох., Крехівці, почта Станіславів. 600(3)

Іспитований дяк і писар громадський з добрим голосом в середнім віці, женатий, пошукує посади з виарендованем крамниці (або без крамниці) від Нового року. Лучшу посаду обняв би також і без дяківства. Адреса: Володимир Лотушка в Хлиплах, п. Крукевичів Мостиска. 601(4)

Товариство взаємного кредиту

„Дністер“

у Львові, ул. Руска. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаємних обєзпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоварищенях з р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілю Товариства є уділюванє кредиту своїм членам різними способами в „Дністрі“ від більше літ.

Відсотки від виладок 4%, без потручення рентового податку.

Виладки приймає і вишачує Каса Товариства в урядових годинах, від 8. до 2. в полудне.

Конто в Почтовій Шадниці 35.527.

Жирове Конто в австро-угор банку

Шадничі виладки К 3,683.428—

Власний маєток К 474.302—

Уділені позички К 4,494.957—

Накцеларій Товариства отворені перед полуднем

Брошура:

Йосиф II. чи Ян Казимир?

(з нагоди 3-тєткового мнимої 250-літної річниці єствання Львівського Університету).

можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Хрестини

оповіданє О. Степановича

(псевдонім одного звисного і дуже талановитого письменника) —

появилось в видбіткою з „Руслана“ накладом Христ.-сусп. Союза і є до набути:

в книгарні тов. ім. Шевченка

Львів, Ринок 10

по ціні 30 сотиків (з почтовою перес.

35 сот.)

Поручати сего оповідання, основаного на ідейній почві польско-руської борби о душі, не потребуємо. Читачі „Руслана“ в листах висловлювали подяку редакції за придбанє сего оповідання і домагали ся видбітки его в цілі поширення в широкіх верствах нашого народу, особливо в тих околицях і тих кругах, де наш наріз живе помішаний з польським народом, переплітаючись родинними звязами і де польське духовенство, яке в нинішніх часах тісніше, ніж коли іноді стоїть під моральним впливом всенародної, екстермінаційної політики супроти Русинів, хитро перетягає рускі душі в польський національний табор. Тип характерного, тактовного, але рішучого судії Володислава Данкевича з „Хрестин“ промовить красше до неодної заколибаної душі, як сотки агітаційних промов — тому кладемо на серце нашим діячам заосмотритись в се дешеве оповіданє і поширити его в широкіх кругах.

Чудові образи кисти арт. мал. п. О. Куріласа.

І. Пречиста Діва — Мати Руского краю.

ІІ. Ісус Христос — небесний Учитель.

Сі чудові образи (одинокі на народних мотивах) виїшли вірно після оригіналів у всіх природних красках.

Ціна за пару оправлених образів:

в рамках дубових з опакованєм К 20— місячно К 3

„ волотих „ 24— „ К 4

„ магоньових „ 28— „ К 4

„ спеціальних „ 34— „ К 5

Висилає за посиллятою або на рати: „М. Кри

вський Львів. Ринок ч. 10.